

Patientsäkerhetscentrum - förstudie

Patientsäkerhetscentrum - förstudie

Bakgrund

Landstingets revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av landstingets samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har landstingets revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan. I ”Revisionsplan 2018” ingår bland annat en förstudie avseende Patientsäkerhetscentrum.

Patientsäkerhet är ett område som revisorerna granskat vid ett antal tillfällen, 2011, 2014 och 2017. År 2011 konstaterade revisorerna bland annat att det inom landstinget i Värmland pågår arbete med att utveckla patientsäkerheten på central nivå genom inrättande av strukturer för styrning och uppföljning av patientsäkerhetsfrågor. 2014 bedömde revisorerna att landstingsstyrelsen tagit initiativ till och etablerat en struktur med roller och ansvar som ger goda förutsättningar för att nå förbättringar i patientsäkerhetsarbetet. I den granskning som genomfördes 2017 avseende patientsäkerhetsarbetet i landstinget 2017 noterade revisorerna att det inom flera områden pågår ett utvecklingsarbete för att stärka patientsäkerheten. Den sammanfattande bedömning var dock att det fortsatt fanns ett behov av att arbeta med att förbättra patientsäkerhetskulturen i landstinget och att skapa ytterligare systematik vad gäller riskanalyser, avvikelserapportering och utnyttjande av patienters upplevelser i enlighet med vad som anges i lagstiftningen.

Hösten 2016 startade arbetet med att forma Patientsäkerhetscentrum. Patientsäkerhetscentrum består av flera olika funktioner och enheter som samlats för att stärka arbetet med patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården. Följande delar ingår i Patientsäkerhetscentrum: chefläkarfunktionen, läkemedelsenheten, patientsäkerhetsenheten inklusive anmälningsansvarig enligt lex Maria, funktionen för avvikelshantering, utredningstandläkare samt vårdinformatör.

Tanken med bildandet av Patientsäkerhetscentrum var att samla kompetenser som på olika sätt bidrar till landstingets patientsäkerhetsarbete. Förutom att fortsätta det strategiska patientsäkerhetsarbetet har Patientsäkerhetscentrum ambitionen att vara ett nära stöd till de patientnära verksamheterna. Ytterligare en ambition är att hitta sätt att bättre involvera såväl medarbetare som patienter i patientsäkerhetsarbetet för att skapa en säkrare hälso- och sjukvård.

Syfte

Syftet med denna förstudie är att bedöma om det finns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning av den aktuella verksamheten.

Förstudien ska därför ge svar på om det:

- finns tydliga mål och ett definierat uppdrag för det patientsäkerhetsarbete som Patientsäkerhetscentrum bedriver?
- sker det en kontinuerlig och systematisk uppföljning i förhållande till mål och styrdokument avseende Patientsäkerhetscentrums verksamhet?
- sker avrapportering och återkoppling till landstingsstyrelsen?
- av verksamhetens uppföljning framgår att Patientsäkerhetscentrums arbete ger önskade resultat?

Avgränsning

Förstudien har avgränsats till att gälla det patientsäkerhetsarbete som Patientsäkerhetscentrum bedriver.

Revisionskriterier

Förstudien har utgått från Patientsäkerhetslagen (2010:659) en lag med särskilt fokus på patientsäkerhet samt Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Dessutom har även relevanta fullmäktigebeslut och styrdokument utgjort revisionskriterier för förstudien.

Ansvarig nämnd

Landstingsstyrelsen är ansvarig nämnd för landstingets hälso- och sjukvård.

Metod

Förstudien har genomförts i form av dokumentstudier samt intervju med Patientsäkerhetscentrums chef.

Förstudiens resultat

I samband med den organisationsförändring som genomfördes 2016 gjordes en stabsöversyn. Utifrån den slutrapport som sammanställdes i samband med stabsöversynen beslutade landstingsdirektören att ge hälso- och sjukvårdschefen i uppdrag att etablera nya funktioner i enlighet med förslaget. En av dessa nya funktioner är Patientsäkerhetscentrum.

Finns tydliga mål och ett definierat uppdrag för det patientsäkerhetsarbete som Patientsäkerhetscentrum bedriver?

Ett syfte med att bilda Patientsäkerhetscentrum var att samla kompetenser inom området, som på olika sätt bidrar i patientsäkerhetsarbetet. Patientsäkerhetscentrum ska arbeta strategiskt med patientsäkerhet men också vara ett nära stöd till de patientnära verksamheterna. Ytterligare en ambition är att hitta sätt att bättre involvera såväl medarbetare som patienter i patientsäkerhetsarbetet för att skapa en säkrare hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhetscentrum har upprättat en verksamhetsplan för sin verksamhet för år 2018. I verksamhetsplanen har landstingsplanens samtliga mål brutits ned i för Patientsäkerhetscentrum relevanta mål. Verksamhetsplanen innehåller dessutom prioriterade aktiviteter utifrån de formulerade målen. I verksamhetsplanen anges också vilka aktiviteter som ska genomföras, vem/vilka som är ansvariga för genomförande och vilka effekter verksamheten syftar till att uppnå.

Utöver det arbete som Patientsäkerhetscentrum bedriver sker även insatser vid andra enheter inom landstinget, som kan inverka på patientsäkerheten. Exempel på sådana enheter är: Smittskyddsenheten, Patientnämnden och dess tjänstemän, Kunskapscentrum och HR-avdelningen i de delar där arbetsmiljö är en påverkansfaktor på patientsäkerheten.

Patientsäkerhetscentrum har utvecklat ett samarbete med övriga enheter som arbetar med patientsäkerhet och enheter vars verksamhet påverkar patientsäkerheten.

Patientsäkerhetscentrum kommer att införa nya arbetssätt med tvärprofessionella team och ämnar skapa en utvecklad analys av patientsäkerhetsresultat i samverkan med andra delar inom det strategiska patientsäkerhetsarbetet. Patientsäkerhetscentrum kommer att stärka samverkan med HR avseende gränssnittet arbetsmiljö - patientsäkerhet. Ytterligare åtgärder som planeras är, framtagande av rutiner kring handläggning av synpunkter och klagomål och ett utvecklat arbete med avvikelser.

Sker det en kontinuerlig och systematisk uppföljning i förhållande till mål och styrdokument avseende Patientsäkerhetscentrums verksamhet?

Patientsäkerhetscentrums verksamhet följs upp utifrån det uppdrag som givits och rapporteras till hälso- och sjukvårdschefen och hälso- och sjukvårdchefens ledningsgrupp.

En del i uppföljningen av Patientsäkerhetscentrums verksamhet är även framtagande och analys av uppgifter och underlag – avseende patientsäkerhet - för de månadsrapporter som löpande sammanställs och redovisas för landstingsstyrelsen.

Delar av Patientsäkerhetscentrums verksamhetsuppföljning ingår också i den Patientsäkerhetsberättelse som årligen upprättas.

Sker avrapportering och återkoppling till landstingsstyrelsen?

Patientsäkerhetscentrum bidrar, som nämnts ovan, med analys av uppgifter och underlag som rör patientsäkerhet i framtagande av de månadsrapporter som presenteras för landstingsstyrelsen. Detsamma gäller för den tertialredovisning som landstingsstyrelsen låter sammanställa i samband med delårsrapporter och årsredovisning.

Den årliga Patientsäkerhetsberättelsen redovisas och föredras för landstingsstyrelsen samt till berörda utskott.

I samband med den omorganisation som genomfördes 2016 gjordes en riskbedömning. En handlingsplan upprättades vilken Patientsäkerhetscentrum följer upp regelbundet. Patientsäkerhetscentrum har inte upprättat någon internkontrollplan för verksamheten.

Framgår det av verksamhetens uppföljning att Patientsäkerhetscentrums arbete ger önskade resultat?

Patientsäkerhetscentrum ska utgöra en stödfunktion till hälso- och sjukvården i dess patientsäkerhetsarbete. Patientsäkerhetscentrum ska bidra till att öka verksamhetens och medarbetarnas förmåga att arbeta för en patientsäker vård. I detta arbete ingår bland annat läkemedelsenhetens uppdrag att ta fram nya ordinationsmallar i journalsystemet Cosmic och patientsäkerhetsenhetens uppdrag att samordna expertgrupper för olika riskområden.

När det gäller patientsäkerhet är det många faktorer som inverkar. Det kan därför vara svårt att hitta indikatorer som explicit pekar på att just det arbete som Patientsäkerhetscentrum bedriver har påverkat patientsäkerheten.

Slutsatser och kommentarer

Det huvudsakliga syftet med denna förstudie var att bedöma om det fanns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning avseende Patientsäkerhetscentrum.

Utifrån förstudiens resultat är vår bedömning att Patientsäkerhetscentrum fortsatt är under uppbyggnad, varför vi i dagsläget inte ser något behov av en fördjupad granskning. Revisorerna kommer att följa utvecklingen inom området.

Johan Magnusson
Certifierad kommunal yrkesrevisor